

ד' לסדר ורמה לא היתה בו (בשלח) תשע"ד לפ"ק

ב"ה

שטייענדיג בעפאר חמשה עשר בשבט, ראש השנה לאילנות, ווען עס איז דער מנהג ישראל תורה מרבה צו זיין מיט'ן עסן פארשידענע סארט פרוכט, מינים ממינים שונים, איז די ריכטיגע צייט מעורר צו זיין איבער דעם זהירות וואס מען דארף האבן, אז וואס מען נעמט אין מויל אריין, זאל זיין אויסגעהאלטן בתכלית ההידור והכשרות.

(א) אין גוי'שע געשעפטען איז דא צו באקומען פירות פון ארץ ישראל, דארף מען אכט געבן וואס מען קויפט דארט, (באזונדער די אידן וועלכע געפונען זיך אצינד אויף די אפרוה ערטער אין קאלאפארניע, פלארידא וכדו', וואס דארט איז עס שטארק מצוי). די היימישע געשעפטן דאהי אין ניו יארק געבן געווענליך אכט נישט אריינצולאזן קיין פירות פון ארץ ישראל.

(ב) ביי פרוכט דארף מען שטארק אכט געבן אז עס איז נישט ווערעמדיג, ווי עס מאכט זיך געווענליך אין פרוכט און אין געוויקסן. בדרך כלל זענען פרישע פרוכט אדער ניסלעך נישט ווערעמדיג, און עס איז שטארק ראטזאם צו קויפן אלעס וואס פרישער מעגליך. אויפ'ן פארלאנג פונעם ציבור גיבן מיר דא איבער א טיילווייזע ליסטע פון פארשידענע פרוכטן און געוויקסן, וואס קענען זיין ווערעמדיג, אז דער ציבור זאל זיין געווארענט דערין.

1. אפריקאטס:

- די געטרוקענטע קען זיין ווערעמדיג. עס איז אבער לייכט צו באמערקן. אויב פארמאגט עס ווייסע פינטלעך פון אינדרויסן, איז עס מילביג, און מען זאל עס נישט נוצן.
- די וואס קומט פון קאליפורניא איז געווענליך ריין.
- מען זאל עס אויפמאכן און קוקן פון אינעווייניג צו ס'איז דא ווערים. די קאליר פון די ווערים איז ארענדש-ברוין.
- די געטרוקענטע פארמאגן אפטמאל אן אראנדזשע ליניע אינדערמיט. דאס איז נישט קיין ווערים. עס איז בלויז א צייכן פונעם פלאץ וואו דער קערל איז געליגן פרישערהייט.

2. באקסער: איז זייער ווערעמדיג.

3. בלובעריס (פרישע):

- דארף מען זען צו נוצן נאר פון א גוטן קוואליטעט.

- פון די יעצטיגע סעזאן איז געווענליך ריין פון סקעיל'ס (Scales) אבער קען האבן אנדערע ערליי ווערים, דעריבער זאל מען עס ווייקן 5 מינוט אין א שיסל מיט וואסער און אביסל זייף. און גוט ארום שאקלען די בלובעריס אין די וואסער, און אפשווענקען אונטער א שטראם וואסער (עס איז כדי צו טוען צוויי מאל)

4. טייטלען:

- קען זיין ווערעמדיג, אבער מען קען דאס באמערקן, נעבן די קערל און מען זאל דאס באקוקן.
- (טייטלען קען קומען פון ארץ ישראל און מען דארף ספעציעל אכט געבן ווי פריער דערמאנט).

5. **טשעריס (Cherries):**
- די וואס מען פארקויפט אין די געשעפטן זענען געווענליך נישט ווערעמדיג. עס איז כדי צו באקוקן עטליכע טשעריס, אויב עס איז ריין קען מען עס רואיג עסן.
 - די Wiled Cherries קען יא זיין שטארק ווערעמדיג און מען דארף דאס באקוקן.
6. **טרויבן:**
- אזוי ווי עס איז באוויסט אז מ'טרעפט ווערים (מייט"ס) אויף די טרויבן. דארף מען אראפנעמען די טרויבן פונעם געהענגל, ווייזן אין וואסער מיט אביסל זייף פאר 5 מינוט, און גוט ארום שאקלען די טרויבן אין די וואסער, און אפשווענקען אונטער א שטראם וואסער (עס איז כדי צו טוען צוויי מאל)
7. **ניסלעך:**
- דארף מען נוצן פרישע, וועלכע האבן נישט קיין שום מילכן וכדו'.
 - די וואס פארמאגן ציענדיגע הארלעך, אדער וואס קוקט אויס ווי שפין-געוועב, מיינט דאס אז ס'איז ווערעמדיג.
 - אויב א ניסל האט א לעכל, מיינט דאס אז ס'איז דא דערין (אדער איז געווען דערין) א ווערימל.
8. **סטראבעריס, רעסבעריס, בלעקבעריס:** זענען מוחזק בתולעים און מען טאר דאס נישט עסן.
9. **פראנס (Prunes):** זענען נישט ווערעמדיג.
10. **פייגן:** סיי די טרוקענע און סיי די פרישע זענען זייער ווערעמדיג, און מען זאל עס נישט עסן.
11. **קעסטן:** קען זיין ווערעמדיג. מען קען עס לייכט באמערקן ווען מען מאכט עס אויף (פון גוטע קוואליטעט קען זיין גוט).
12. **קרענבעריס, קרעזינס:**
- זענען נישט ווערעמדיג.
 - טרוקענע דארף האבן אן השגחה, ווייל עס קומט געשמירט מיט אויל.
13. **ראזשינקעס:** זענען ווערעמדיג, דעריבער זאל מען עס נישט נוצן.
14. **פיינעפל:** זאל מען גוט אפשיילן און זיכער מאכן ארויס צו שניידן אויך די ברוינע לעכער ווייל עס קען זיך געפונען דערין קליינע שרצים (מייט"ס) אויך ווילן מיר מעורר זיין אז עס איז געפינט זיך מילכן אין די "דרויסענדיגע שאלאכץ" פון קנאבל, ע"כ נאכן אפשיילן זאל מען עס שווענקן מיט וואסער.
- אין זכות פון טוען וויפיל עס איז בידינו, וועט השי"ת אונז זיכער מזכה זיין צו קענען זיין אפגעהיטן מכל פגע ומכשול, און בזכות פון אכט געבן אויף די פירות וואס מיר עסן, וועלן מיר זיכער זיין צו גוטע פירות, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות על ישראל שלום.

